

Αθήνα, 26 Οκτωβρίου 2018

Προς: Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας

Θέμα: Σχόλια της Greenpeace για το σχέδιο Υπουργικής Απόφασης για την αυτοπαραγωγή και την εικονική αυτοπαραγωγή, στο πλαίσιο της διαδικασίας δημόσιας διαβούλευσης της ΡΑΕ

Επί της αρχής

Η Greenpeace χαιρετίζει το παρόν σχέδιο υπουργικής απόφασης το οποίο – με σχετική καθυστέρηση¹ – έρχεται να ολοκληρώσει το θεσμικό πλαίσιο για τις ενεργειακές κοινότητες (Ε.Κοιν.), σύμφωνα με τις προβλεπόμενες διατάξεις του ν.4513/2018.

Η σημαντικότερη συνεισφορά του σχεδίου ΥΑ είναι αναμφίβολα η δυνατότητα παραγωγής ηλιακής ενέργειας με εικονικό συμψηφισμό από νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Με την εξέλιξη αυτή δημιουργούνται, καταρχήν, συνθήκες ισότιμης πρόσβασης στη φθηνή ηλιακή ενέργεια από όλους τους πολίτες – ακόμα και για όσους δεν έχουν δικό τους χώρο για εγκατάσταση φωτοβολταϊκού συστήματος. Στο πλαίσιο αυτό, η ελληνική κοινωνία αποκτάει ένα ουσιαστικό μέσο για την καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας, ιδιαίτερα μέσα από την εφαρμογή στοχευμένων πολιτικών για την αντιμετώπισή της, με έμφαση στα ευάλωτα νοικοκυριά.

Ο ενεργειακός συμψηφισμός και οι ενεργειακές κοινότητες είναι δύο από τα βασικότερα εργαλεία προκειμένου να προωθηθεί η γρήγορη και κοινωνικά δίκαιη μετάβαση της χώρας σε 100% ΑΠΕ, ανάγκη η οποία συν τοις άλλης προκύπτει και από την τήρηση των κλιματικών δεσμεύσεων της Ελλάδας από τη **Συμφωνία του Παρισιού** για το Κλίμα.

Ωστόσο, παραμένει **εξαιρετικά αμφίβολο** αν η εφαρμογή της ΥΑ θα αποτελέσει μία νέα αρχή για την αυτοπαραγωγή και την προσέλκυση των σχετικών επενδύσεων που έως σήμερα παραμένουν σε αναιμικό επίπεδο, με λιγότερα από 20MW συνολικής εγκαταστημένης ισχύος στα 3 χρόνια εφαρμογής της.

Η αυτοπαραγωγή στη χώρα μας εμποδίζεται από συγκεκριμένα προσκόμματα για τα οποία έχει υπάρξει έγκαιρη προειδοποίηση εδώ και χρόνια από την Greenpeace αλλά και άλλους φορείς. Παρά τις επί μέρους βελτιώσεις του σχεδίου ΥΑ, δυστυχώς ένας από τους βασικότερους ανασταλτικούς παράγοντες, οι χρεώσεις ΥΚΩ και ΕΤΜΕΑΡ, παραμένουν ως έχουν. Οι εν λόγω χρεώσεις επιμηκύνουν αναίτια τον χρόνο απόσβεσης και κρατούν μακριά από τα φωτοβολταϊκά ακριβώς αυτούς που θα έπρεπε να συμμετέχουν περισσότερο:

Τα νοικοκυριά και τις μικρές επιχειρήσεις.

¹ <http://www.efsyn.gr/arthro/oi-energeiak-es-koinotites-se-anamoni>

Το ΕΤΜΕΑΡ είναι ένας μηχανισμός ο οποίος οφείλει να ενισχύει τις επενδύσεις καθαρής ενέργειας και όχι να τις υποσκάπτει. Η αναμενόμενη αύξηση των εσόδων από το χρηματιστήριο ρύπων θα έπρεπε να είναι υπεραρκετή για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του ΕΛΑΠΕ στη χώρα μας και η απρόσκοπτη χρηματοδότηση των παραγωγών ενέργειας ΑΠΕ, χωρίς τη συνδρομή των αυτοπαραγωγών. Ιδιαίτερα κάτω από μία πολιτική ηγεσία η οποία – θεωρητικά – δίνει προτεραιότητα στην ενεργειακή μετάβαση και στην ανακατανομή πόρων από τα ορυκτά καύσιμα προς τις ΑΠΕ, προασπίζοντας παράλληλα τις αρχές της ενεργειακής δημοκρατίας.

Σε κάθε περίπτωση, με τις υπάρχουσες συνθήκες και σε συνδυασμό με τους γνωστούς – και εντελώς παράλογους – περιορισμούς στη χρήση γης (οριζόντια απαγόρευση σε αγροτική γη και αδόμητα οικόπεδα εντός πόλεων), η Greenpeace εκφράζει τον φόβο ότι η αυτοπαραγωγή – παρά το τεράστιο θεωρητικό αναπτυξιακό δυναμικό της – θα παραμείνει μία οριακή τεχνολογία, **αν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς δεν αποφασίσουν να την στηρίξουν έμπρακτα**. Υπό αυτή την έννοια, το σχέδιο ΥΑ κινδυνεύει να αποτελέσει άλλη μία χαμένη ευκαιρία η οποία δεν προχωράει με τις απαιτούμενες τομές.

Ακολουθούν τα σύντομα σχόλια της Greenpeace επί του σχεδίου ΥΑ.

Θετικά σημεία του σχεδίου ΥΑ

Σε γενικές γραμμές, το σχέδιο ΥΑ εισάγει ή βελτιώνει σημεία τα οποία η Greenpeace είχε επισημάνει εδώ και καιρό.² Παρακάτω αναφέρονται τα κυριότερα:

- **Εικονικός συμψηφισμός για Ε.Κοιν.**

Το άνοιγμα του εικονικού συμψηφισμού σε νοικοκυριά και επιχειρήσεις αποτελεί από μόνο του μία ιστορική στιγμή για τη χώρα μας: πλέον, πρόσβαση στον ήλιο έχουν όλοι οι Έλληνες πολίτες. Εξίσου θετική κρίνεται η ευελιξία που προβλέπεται για τροποποίηση των παροχών κατανάλωσης ενέργειας με εικονικό συμψηφισμό σε μία Ε.Κοιν. **με μία απλή τροποποίηση της σχετικής σύμβασης Σ.Ε.Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.** (Άρθρο 5, παρ. 1, περίπτωση γ). Η συγκεκριμένη διευκόλυνση είναι εξαιρετικά σημαντική και για έναν επιπρόσθετο λόγο. Προκειμένου οι Ε.Κοιν. να αποτελέσουν αποτελεσματικά εργαλεία άσκησης κοινωνικής πολιτικής για την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας, ο αριθμός δικαιούχων ευάλωτων νοικοκυριών και η διάρκεια παροχής ηλιακής ενέργειας προς αυτά θα πρέπει να τροποποιούνται συχνά κατά τη διάρκεια ζωής μίας Ε.Κοιν.

- **Αύξηση του ορίου επιτρεπόμενης εγκατεστημένης ισχύος**

Η πρωτοβουλία του ΥΠΕΝ να αυξήσει το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο ισχύος από 500kWp σε 1 MWp για τον ενεργειακό και τον εικονικό ενεργειακό συμψηφισμό αναμένεται να διευκολύνει καθοριστικά συγκεκριμένους καταναλωτές, όπως ΟΤΑ, μεσαίες επιχειρήσεις, βιοτεχνίες, ξενοδοχειακές μονάδες κ.α. οι οποίοι έχουν υψηλότερα φορτία κατανάλωσης.

- **Μέση Τάση**

Το σχέδιο ΥΑ διορθώνει μία ‘παραφωνία’ που υπήρχε στην προηγούμενη ΥΑ, σύμφωνα με την οποία επιτρεπόταν ο εικονικός συμψηφισμός μόνο ανάμεσα σε σταθμούς παραγωγής και παροχές κατανάλωσης ίδιας τάσης, θέτοντας άτυπο ανώτατο όριο 100kWp στα έργα.

Αρνητικά σημεία που χρήζουν βελτίωσης

- **ΥΚΩ και ΕΤΜΕΑΡ**

² Τον Μάιο του 2017 η Greenpeace κατέθεσε δημόσια πακέτο [συγκεκριμένων προτάσεων](#) για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου της αυτοπαραγωγής.

Η διασύνδεση των Κυκλάδων με το ηπειρωτικό δίκτυο και η επικείμενη διασύνδεση της Κρήτης αναμένεται να μειώσουν δραστικά τις **ΥΚΩ**. Συνεπώς, συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις προκειμένου να αρθεί η αδικία που θέλει τους αυτοπαραγωγούς να χρεώνονται με ΥΚΩ για την καθαρή ενέργεια που παράγουν. Ούτως ή άλλως, η αυτοπαραγωγή ποτέ δεν αποτελούσε απειλή για τις ΥΚΩ, πόσο δε μάλλον τη στιγμή που απαιτείται η παράλληλη εγκατάσταση ενός μικρού ποσοστού νέων συστημάτων αυτοπαραγωγής σε ΜΔΝ προκειμένου να αντισταθμιστεί η όποια απώλεια εσόδων ΥΚΩ με τη μειωμένη κατανάλωση πετρελαίου για Η/Π³.

Ομοίως για το ΕΤΜΕΑΡ, βάσει και της τρίχρονης εμπειρίας από την εφαρμογή της αυτοπαραγωγής, θα πρέπει να είναι σαφές ότι δεν απειλεί τα έσοδα του ειδικού λογαριασμού ΑΠΕ (ούτως ή άλλως, τυχόν πλεόνασμα ενέργειας των αυτοπαραγωγών στο τέλος της τριετίας ή κατά την τελική εκκαθάριση πιστώνεται υπέρ του ΕΛΑΠΕ) αλλά ούτε και πρόκειται να τα απειλήσει. Το Υπουργείο και η ΡΑΕ θα πρέπει να άρουν μία τεράστια αδικία, σύμφωνα με την οποία οι αυτοπαραγωγοί επιδοτούν την παραγωγή ΑΠΕ τρίτων με ποσοστό της δικής τους παραγωγής καθαρής ενέργειας που ενώ εγχέεται προσωρινά στο δίκτυο προορίζεται για ιδιοκατανάλωση.

Αμφότερες οι χρεώσεις καθιστούν απαγορευτική την επένδυση ενός νοικοκυριού σε ένα μικρό οικιακό σύστημα. Αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι παρά τις συνεχόμενες μειώσεις του κόστους της τεχνολογίας και την επανάσταση που συντελείται στην ηλιακή ενέργεια διεθνώς, στην Ελλάδα σήμερα ένα μικρό οικιακό σύστημα 3kWp για απλό ενεργειακό συμψηφισμό **αποσβένεται περίπου στα 10 έτη**. Η απαλλαγή των χρεώσεων ΥΚΩ και ΕΤΜΕΑΡ θα έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση του χρόνου **απόσβεσης περίπου κατά 2 χρόνια**.

Παρόμοιο πρόβλημα θα αντιμετωπίσουν και οι **μικρότερες ενεργειακές κοινότητες** οι οποίες θα θελήσουν να επενδύσουν σε ένα μικρό/μεσαίο φωτοβολταϊκό για εικονικό συμψηφισμό. Τα έξοδα σύστασης και λειτουργίας της Ε.Κοιν. σε συνδυασμό με το γεγονός ότι στον εικονικό συμψηφισμό πληρώνεται το σύνολο των ρυθμιζόμενων χρεώσεων για όλη την παραγόμενη ενέργεια, θα καταστήσουν μη ελκυστική την επένδυση για το μεγαλύτερο ποσοστό των περιπτώσεων.

Το Υπουργείο και η ΡΑΕ οφείλουν να στηρίζουν αποφασιστικά την αυτοπαραγωγή ως βασικό εργαλείο προάσπισης των αρχών της ενεργειακής δημοκρατίας και προώθησης επενδύσεων ΑΠΕ από το σύνολο της κοινωνίας και ιδιαίτερα από νοικοκυριά και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Συνεπώς, προτείνεται να υπάρξει η σχετική τροποποίηση στο σχέδιο ΥΑ και η επιβολή ΥΚΩ και ΕΤΜΕΑΡ στους αυτοπαραγωγούς και στους εικονικούς αυτοπαραγωγούς να πραγματοποιείται μόνο επί της συμψηφιζόμενης ενέργειας (απορροφώμενης μείον εγχεόμενης).

- **Αποθήκευση ενέργειας**

Οπωσδήποτε η δυνατότητα εγκατάστασης συσσωρευτών από τους αυτοπαραγωγούς αποτελεί μία πολύ θετική εξέλιξη, η οποία έρχεται ως συνέχεια των σχετικών υποσχέσεων

³ Για παράδειγμα, παλαιότερη υπόθεση εργασίας εκτίμησε ότι ακόμα και αν εγκατασταθούν 1.000MWp συστημάτων αυτοπαραγωγής με συμψηφισμό αποκλειστικά στο ηπειρωτικό σύστημα χωρίς να χρεώνονται ΥΚΩ, η επιβάρυνση για τον μέσο καταναλωτή ανέρχεται μόλις στο 3%. Είναι προφανές ότι απαιτείται να εγκατασταθεί στα ΜΔΝ ένας μικρός μόνο αριθμός συστημάτων αυτοπαραγωγής προκειμένου να αντισταθμιστεί πλήρως η όποια επίπτωση στις ΥΚΩ.

του Υπουργού κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής επεξεργασίας του νομοσχεδίου για τις Ε.Κοιν.

Ωστόσο, προκαλεί εντύπωση το γεγονός ότι αφενός τίθεται ανώτατο όριο ισχύος τα 30kVA, αφετέρου ότι απαγορεύεται η έγχυση της αποθηκευμένης ενέργειας στο δίκτυο. Η Greenpeace πιστεύει ότι το σχέδιο ΥΑ προσεγγίζει την αποθήκευση ενέργειας από τους αυτοπαραγωγούς φοβικά. Δίνεται η εντύπωση ότι πρωταρχικό μέλημα είναι να τεθούν περιορισμοί σε μία νέα τεχνολογία παρά να εναρμονιστεί η χώρα με τις τρέχουσες τεχνολογικές εξελίξεις, οι οποίες θέλουν τα συστήματα αποθήκευσης να λειτουργούν συνδυαστικά με το δίκτυο.

Σε κάθε περίπτωση, η αποθήκευση αποτελεί το μέλλον και είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ενεργειακής μετάβασης της οικονομίας μας σε 100% καθαρή ενέργεια. Αποτελεί, δε, ευθύνη των αρμόδιων φορέων η γρήγορη προσαρμογή του ελληνικού ενεργειακού συστήματος στις νέες συνθήκες.

- **Ασάφεια σχετικά με τη δυνατότητα στήριξης ευάλωτων νοικοκυριών από τους ΟΤΑ μέσω αναπτυξιακής εταιρίας με τη χρήση εικονικού συμψηφισμού**

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4555/2018 (Κλεισθένης), άρθρο 182, οι ΟΤΑ δύνανται να συμμετάσχουν σε νομικά πρόσωπα αναπτυξιακού χαρακτήρα, ενώ πιο συγκεκριμένα, με την περίπτωση 'στ' της παραγράφου 1, οι δράσεις για την υποστήριξη ευάλωτων νοικοκυριών δύνανται να περιλαμβάνουν και συμψηφισμό ενέργειας.

Ωστόσο, από το παρόν σχέδιο ΥΑ δεν φαίνεται να προβλέπεται αυτή η περίπτωση, δηλαδή να μπορούν οι ΟΤΑ να αξιοποιήσουν τον εικονικό συμψηφισμό για να στηρίξουν παροχές ευάλωτων νοικοκυριών μέσω μίας αναπτυξιακής ανώνυμης εταιρίας, χωρίς δηλαδή να συστήσουν Ε.Κοιν.